

# LAWLESS kundër IRLANDËS

(kërkesa nr. 332/57)

1 korrik 1961

*kjo çështje kishte të bënte me justifikimin e ndalimit të personave në  
përjashtim nga procedura normale për shkak të situatës së  
jashtëzakonshme*

## I. Faktet kryesore

1. Z. Gerard Richard Lawless, i lindur në 1936, punonte në një ndërmarrje ndërtimi dhe banonte në Dublin. Më 21 shtator 1956, ai ndalohet, së bashku me tre burra, në një hangar të braktisur ku policia gjen armë. Gjykata Penale e qarkut të Dublinit dha vendimin për lirim të katër të akuzuarve më 23 nëntor 1956. I dyshuar për veprimtari të paligjshme, Z. Lawless ndalohet përsëri më 14 maj 1957. Gjatë një kontrolli në shtëpinë e tij, u gjet një dokument dorëshkrimor mbi guerilen. Më 16 maj, Gjykata Penale e qarkut të Dublinit e dënoi me një muaj heqje lirie për këtë fakt, por jo për anëtarësimin në IRA.

2. Më 5 korrik 1957, në Gazetën Zyrtare, Qeveria Irlandeze shpall hyrjen në fuqi, që nga 8 korriku, të kompetencave për arrestim dhe paraburgim që u janë dhënë ministrave të shtetit në bazë të ligjit nr 2, të vitit 1940, i cili ndryshonte ligjin e vitit 1939 mbi shkeljet e sigurisë shtetërore. Në zbatim të këtij ligji, Ministri i Drejtësisë, më 12 korrik 1956, nxjerr një vendim për paraburgimin e Z. Lawless, i cili ishte ndaluar një ditë më parë, kur ai po përpiquej të shkonte në Angli. Kërkuesi internohet në një kamp ushtarak, në shoqërinë e pothuaj njëqind personave të tjerë, pa u paraqitur përpara një gjyqtari. Më 10 dhjetor 1956, ai paraqitet përpara Komisionit të paraburgimit: ai zotohet gojarisht se nuk do të merret me asnjë veprimtari të paligjshme sipas kuptimit të legjislacionit të vitit 1939 dhe 1940. Të nesërmen, Ministri i Drejtësisë urdhëroi lirim të tij.

3. Ndërkohë, më 11 tetor 1957, Gjykata e Lartë kishte dhënë një vendim që hidhte poshtë një ankim për shkelje të *Habeas Corpus* të bërë nga i interesuari, i cili apeloj kundër këtij vendimi përpara Gjykatës Supreme, por pa sukses.

4. Z. Lawless iu drejtua Komisionit Evropian të të Drejtave të Njeriut më 8 nëntor 1957. Ai pretendonte se Konventa ishte shkelur për shkak të paraburgimit të tij pa një vendim gjykatë, që nga 13 gushti i vitit 1957. Në raportin e tij të 19 dhjetorit 1959, Komisioni çmoi se neni 7 nuk gjente zbatim dhe arrin në një përfundim në lidhje me nenin 15. Sipas tij, përderisa një rrezik publik kërcënonte ekzistencën e shtetit masat e arrestimit dhe të paraburgimit të marra nga Qeveria Irlandeze justifikoheshin nga situata<sup>1</sup>.

## II. Vendimi i Gjykatës

Për sa i përket themelit të vendimit, Gjykata ishte thirrur për të shqyrtuar pesë çështje.

### A. Në lidhje me nenin 17

11. Çështja e parë: A mundej që qeveria Irlandeze t'i kundërvihej Z. Lawless në lidhje me nenin 17? Gjykata vlerësoi se kjo dispozitë ka një vlerë negative dhe nuk mund të privojë kërkuesin nga të drejtat themelore të garantuara nga nenet 5 dhe 6. Në fakt, Z. Lawless nuk u mbështet në Konventë për të justifikuar ose kryer veprime në kundërshtim me të drejtat dhe liritë e garantuara prej saj.

### B. Në lidhje me nenet 5 dhe 6

12. Çështja e dytë: A ishte paraburgimi i Z. Lawless pa paraqitje në Gjykatë, në kundërshtim me detyrimet e Irlandës në bazë të nenit 5 dhe 6 të Konventës? Neni 6 nuk merrej parasysh, meqenëse kërkuesi nuk iu nënshtrua ndonjë akuze penale. Për sa i përket nenit 5, bëhej fjalë vetëm për §§ 1 (c) dhe 3. Për Gjykatën ata krijojnë një tërësi dhe kanë një kuptim të qartë dhe natyral: ata imponojnë detyrimin e paraqitjes përpara një gjyqtari, me synimin për të shqyrtuar problemin e heqjes së lirisë ose të një vendimi lidhur me themelin e çështjes, të çdo personi të ndaluar që dyshohet se do të kryejë një vepër penale. Por, ky nuk ishte rasti i kërkuesit. Paraburgimi i tij nuk mund të justifikohet në arsyet e paraqitura në nenin 5 §§ 1 (c) dhe 3.

### C. Në lidhje me nenin 7

13. Çështja e tretë: A ishte paraburgimi i Z. Lawless në kundërshtim me detyrimet e Irlandës në bazë të nenit 7 të Konventës? Gjykata iu përgjigj negativisht kësaj çështje, sepse ky nen i cili ndalonte prapaveprimin e dënimit, ishte i pazbatueshëm në këtë çështje. Paraburgimi i kërkuesit përbënte një masë parandaluese dhe nuk mund të konsiderohej si rezultat i një dënimi penal.

### D. Në lidhje me nenin 15

14. Çështja e katërt: A bazohej paraburgimi i Z. Lawless mbi të drejtën e derogimit të shteteve palë të garantuar nga neni 15 § 1? Gjykata shprehet pozitivisht, pasi kishte verifikuar se tre kushtet e kërkuara nga ky tekst ishin plotësuar. Në radhë të parë, qeveria mund të deklaronte, legjitimisht,

<sup>1</sup> Vendimi u arrit me një shumicë të ngushtë 8 me 6.

se një rrezik publik i kanosej kombit gjatë periudhës në fjalë: në territorin e Republikës së Irlandës ndodhej një ushtri sekrete që vepronte jashtë kuadrit kushtetues dhe përdorte dhunë për të arritur objektivat e saj; kjo ushtri vepronte edhe jashtë territorit të shtetit, duke vështirësuar kështu marrëdhëniet e këtij të fundit me vendet fqinjë; aktivitetet terroriste ishin rritur në mënyrë alarmuese që nga vjeshta e vitit 1956 dhe gjatë semestrit të parë të vitit 1957.

15. Së dyti, paraburgimi pa paraqitje përpara një gjyqtari dukej si një masë që zbatohet vetëm për shkak të vështirësive të kohës. Në fakt, zbatimi i legjislacionit të zakonshëm nuk kishte mundur të frenonte rritjen e rrezikut që i kanosej Republikës në vitin 1957. Funkcionimi i gjykatave penale të zakonshme, i gjykatave penale speciale ose i gjykatave ushtarake nuk mjaftonte për të vendosur paqen dhe rendin publik; në veçanti, mbledhja e provave të mjaftueshme për të bindur personat e lidhur me IRA-n dhe grupet e saj disidente ndeshej me vështirësitë më të mëdha për arsye të karakterit ushtarak dhe sekret të tyre dhe të frikës që ata shkaktonin në popull. Për sa i përket mbylljes së kufirit me Irlandën e Veriut, ky veprim do të sillte për të gjithë popullatën, pasoja shumë të rënda që do të kishin tejkaluar kërkesat e rastit të urgjencës. Për këtë arsye paraburgimi administrativ i personave që dyshoheshin se donin të merrnin pjesë në veprimtari terroriste dukej i justifikueshëm. Për më tepër, Gjykata vërejti se ligji nr 2 i vitit 1940 parashikonte një sërë garancish kundër abuzimeve: Kontroll i vazhdueshëm i Parlamentit mbi zbatimin e ligjit; krijimi i një komisioni paraburgimi i përbërë nga një oficer dhe dy magjistratë, të cilit mund t'i drejtohet çdo i paraburgosur; vendimi i këtij komisioni për lirimin e këtij të fundit ishte i detyrueshëm për qeverinë. Kjo e fundit i garanton lirimin personit të ndaluar, në qoftë se ai zotohet se do të respektojë ligjin. Së fundi, asnjë element nuk i lejonte Gjykatës që të vlerësonte se masat e marra nga qeveria duke deroguar nga Konventa binin ndesh me detyrimet e tjera që rridhnin nga e drejta ndërkombëtare.

16. Çështja e pestë: A përbënte një njoftim të mjaftueshëm, letra e dërguar më 20 korrik 1957 nga qeveria, Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Europës, në bazë të nenit 15 § 3 i Konventës? Përsëri, Gjykata dha një përgjigje pohuese. Ajo çmoi se njoftimi ishte bërë pa vonesë dhe se asgjë nuk e pengonte shtetin të shpallte në territorin e tij vendimin e derogimit.

17. Si rrjedhim, në bazë të përgjigjeve të dhëna në lidhje me këto pesë çështje të shqyrtuara, Gjykata arriti në përfundimin se Konventa nuk ishte shkelur.